

Pestprotocol Immanuël

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de de Kanjertraining.

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep).

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We hebben plezier
- We doen mee

Bij de kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag wat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

- Witte pet/ Tijger
De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.
- Rode pet/ Aap
Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.
- Gele pet/ Konijn
Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.
- Zwarte pet/ Pestvogel
Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met hun eigen karakter als basis.

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak en haat gerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

Het kwaad moet worden bestreden

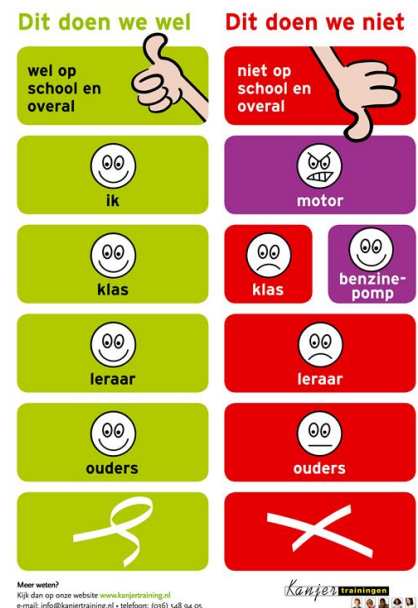
Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden, en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten. In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

De anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school.”

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.” Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
  - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
  - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

- U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.
- U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."
- U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal is straatcultuur (= directief: duidelijk, helder en grensstellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.
- Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeur gerichte of wraak en haat gerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. Wij verwachten dat u andere ouders en kinderen respectvol benadert.
2. U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond.
3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
4. Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/ een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij.
5. U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet of via WhatsApp

Signaleren van pesten:

Wij laten de leerlingen twee keer per jaar de leerlingvragenlijst invullen van het Kanjervolgen- en adviessysteem. Op deze manier brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groep in kaart waarbij de leerkrachten mogelijke problemen tussen kinderen tijdig kan signaleren. Dit helpt om pesten beter en sneller aan te pakken.

Melden van pesten:

Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich altijd richten tot de (eigen) leerkracht, intern begeleider, tevens ook de vertrouwenspersoon van onze school, of directie.

Tips voor de kinderen:

1. Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.
2. Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.
3. Spreek met respect over je klasgenoten. Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/ meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
4. Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/ meester.
5. Beheers je op social media. Gedraag je.
6. Wil ik stoer zijn? Dan ga ik op vechtsport.
7. Wil ik de baas spelen? Ik vraag een hond.
8. Verveel ik me? Dan verzin ik zelf een leuk plan.
9. Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? ... Dan stop ik daarmee!

Op school trainen we dit:

Blijf rustig. Haal je schouders op. Sommige leerlingen zijn gewoon in de war. Maak je niet druk. Jammer dan.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

1. Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
2. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?
3. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.
4. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maak een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
5. Zorg ervoor dat je zelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
6. Stopt het niet? Dan wordt het alleen maar erger. Stap dan naar je maatje en probeer het met je maatje op te lossen.
7. Weten jij en je maatje geen oplossing dan stap je naar de juf of meester toe. Die helpt jou.

Op social media volg je dezelfde gedragslijn.

Grens stellend

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Straffen

Er zijn verschillende soorten straf. Een onderscheid is te maken in:

1. Sociale straf (boos gezicht, misprijzen, een standje)
2. Activiteitenstraf (de leerling moet iets vervelends doen, of iets leuks mag niet worden gedaan)
3. Materiële straf. (de leerling staat iets fijns af, of krijgt iets niet wat fijn is voor het kind)

Het gebruik van straf kan negatief uitpakken. De leerling kan angstig worden, of agressief. De relatie komt onder druk te staan tussen leerkracht en leerling. We straffen daarom alleen in het uiterste geval. Liever letten we op de goede dingen en belonen die.

Vuistregels bij straffen:

1. We dreigen niet met straf. Dreigen, maar niet uitvoeren, werkt averechts.
2. We voorkomen de verkeerde te straffen. En als we ons vergissen, zijn we sportief deze vergissing te erkennen. Dat leidt niet tot gezichtsverlies.
3. We straffen alleen als er een duidelijk overtreding wordt begaan
4. Hoe spaarzamer de straffen, hoe meer indruk het maakt.

5. Een time-out (= eruit sturen) is beslist geen prettige aangelegenheid voor de betreffende leerling.
6. Boos worden zonder straf uit te delen is ook een goede manier.
7. Een straf is niet te lang, niet te veel en gebeurt zo snel mogelijk..

Maatregelen

Afzondering

Een kind krijgt verschillende waarschuwingen voordat het uit de klas wordt geplaatst. Dit zodat het zich kan hervinden, en niet hoeft te worden afgezonderd. Het kind wordt in een andere groep geplaatst. Daar zijn op school afspraken over.

Schade herstellen

Het kind wordt verantwoordelijk gesteld voor gedrag. Het kind betaalt uit eigen spaarpot reparatie of vervanging. Rommel laten opruimen, terugbrengen van gepikte spullen.

Leed ongedaan maken.

Dit werkt goed bij oudere kinderen, omdat die oorzaak en gevolg uit elkaar kunnen halen.

Naspelen

Naspelen kan vernederend zijn, maar als het goed wordt gebracht, dan kan het inzicht geven en ziet het kind het belachelijke ervan in. De leerkracht speelt in het spel een centrale rol.

Afspraken

Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen, of vindt dat hij/zij daartoe het recht heeft. "Ik zit er niet mee. Het is niet mijn probleem! Nou en..., moet ik weten. Ik doe het toch weer. Wij nemen in dat geval meteen contact op met de ouder van de leerling. Als een ouder niet te bereiken is, wordt de leerling uit de groep geplaatst. Het gesprek met de ouder van de leerling voeren we oplossingsgericht, zoals we al eerder hebben beschreven.

1. Als de ouder vindt dat het kind zich mag misdragen wordt de leerling geschorst voor 3 dagen. We noemen dit een eerste schorsing. In deze tijd bekijken we of de leerling kan worden teruggeplaatst. In de eigen klas. De houding van de ouders is daarbij erg belangrijk.
2. Als dat niet kan, wordt de leerling minimaal twee groepen hoger geplaatst in een andere groep. In die groep heeft de leerling alleen contact met de leerkracht. En ook alleen als hij/zij zich positief gedraagt. Negatief gedrag wordt genegeerd door de leerkracht en de groepsgenoten.
3. Als de leerling zich aanpast aan de afspraken, mogen de groepsgenoten contact met hem/haar hebben.
4. Begrijpt de leerling dat hij/zij zich goed moet gedragen, mag hij/zij terug naar de eigen groep.
5. Leerlingen uit groep 7 of 8 komen bij de intern begeleider, of krijgen na schooltijd instructie. Het kan ook nodig zijn dat een leerling een nieuwe kans krijgt op een school uit de vereniging of het samenwerkingsverband.
6. In deze situatie krijgen ouders het advies contact op te nemen met bijvoorbeeld een praktijk van de Kanjertraining of Jeugdzorg.

7. Als ouders alle hulp en maatregelen afwijzen, ziet de school dit als een vorm van pedagogische verwaarlozing. Dan onderneemt de school actie en kan dat een melding doen bij het AMK (Meldpunt voor kindermishandeling).

In alle bovengenoemde situaties vindt dossiervorming plaats. De ouders worden daarvan op de hoogte gesteld en krijgen kopieën van alle notities. Uitgangspunt van de school is dat elk kind een nieuwe kans krijgt. Als een kind zich blijft misdragen en de ouders hebben er geen problemen mee dan volgt een definitieve schorsing.

Uitgangspunt daarbij is:

1. De school is een leerinstelling. Het leerproces wordt beschermd tegen kinderen en ouders die dit proces belemmeren.
2. De school beschermt de leerlingen en de leerkrachten tegen grensoverschrijdend gedrag van en enkele medeleerling en/of een enkele ouder.

Zo kunnen we gewoon lesgeven. De leerkracht hoeft geen rechercheur te zijn (wie is de dader of slachtoffer), of een aanklager (jij bent de dader), een verdediger (van het slachtoffer), rechter of gevangenisbewaarder.

Het gaat wel eens mis. Belangrijk is dat we weten hoe dit op te lossen. Samen met de ouders willen we ervoor zorgen dat kinderen kunnen leren en dat zij zich daarbij veilig voelen op school.